

ПАНКО АНЧЕВ
БЪДЕЩЕТО
ОГЛЕДАЛО НА НАСТОЯЩЕТО

chitanka.info

Днес ние си представяме утрешния ден като пълно тържество на науката и техниката. *Утре* ще бъде *всичко* възможно, защото човек ще е овладял средствата за разгадаване тайните на природата, за намеса в природните дадености, за управление на процесите, които сега изглеждат неуправляеми. Имаме основание за подобна представа. Пред очите ни се извършват промени, науката се развива с такива темпове, а чудесата остават все по-малко и по-малко.

Ала в радостта от новите хоризонти се прокрадва и съмнението, че научните постижения непременно ще бъдат използвани с благородни цели, че няма да се намерят сили, които да се възползват от положението си и да приложат откритията си за разрушаване на хармонията, за превръщането на човека в сляп изпълнител, за унищожаването изобщо на живота. Борбата между доброто и злото ще се пренесе в бъдното и там ще продължи. Защото усъвършенствването на техниката не доведе веднага до усъвършенствването на човешката природа, до издигане на моралните стойности, до установяване рай на земята.

Как и от каква позиция гледаме бъдещето? Какви са гаранциите, които настоящето ни дава? Какво искаме от утрешния ден и с какви средства ще го постигнем? Как, използвайки техниката, ще хуманизираме обществото? Тези въпроси не са вече технически — те са идеологически. Техните отговори във фантастиката (а и не само във фантастиката) са резултат от отношението към настоящето, от това, доколко обществото, в което живее писателят, подхранва оптимизма или песимизма му. Нищо чудно тогава, че мнозина писатели на Запад предричат мрачни перспективи. Е, вярно е, че не винаги те предсказват гибел за човечеството. Такова предсказание дори не е най-страшното. По-зловеща е перспективата за едно общество, което манипулира човека, за да го лиши от правото на собствено мнение, и го превръща в движещ се робот — бездушен и изпълнителен. В това общество ще се запазят класовите разделения — там дори ще бъдат по-строги социалните различия и ще е възможно преминаването от една каста в друга.

Подобни перспективи ни е начертал и френският писател Пиер Пьоло в романа си „Грубо в мозъка“. Автор на повече от 90 романа, този сравнително млад творец е носител на Голямата награда за научна фантастика на Франция за 1978 година. Пьоло е един от най-

популярните френски фантасти, чиито произведения са превеждани на почти всички европейски езици. И нищо чудно, тъй като проблемите в творчеството му са особено актуални и се отнасят най-вече до настоящето и бъдещето на света. Но преди всичко Пиер Пьоло е социален автор. Обществото, което той рисува в романа си „Грубо в мозъка“, е общество на материалната обезпеченост. Една от най-важните му идеологически задачи е обработката на общественото мнение, формирането на пасивно съзнание, което да може да се манипулира лесно и бързо. Осигуреният напредък на телевизионната техника, както и достигнатото съвършенство в боравенето с мозъчната тъкан откриват перспективи не толкова пред медицинската наука, а пред пропагандата. Сега е много по-лесно да се вкарва информация направо в мозъка, да се промива съзнанието с телевизионни програми, които се възприемат по всяко време и безболезнено — просто така, сякаш това става в действителност. Но информацията е само вторична, т.е. обработена и поднесена чрез миниатюрния телевизионен апарат. Всички гледат определен брой програми (и в обществото на „Грубо в мозъка“ съществува конкуренцията на големите телевизионни програми и производители на приемници), което означава, че разликата в мисленето и чувстването ще бъде само разлика в програмите. Манипулирането достига такива размери, че вече ти се предоставят определени „порции“ преживявания. Когато омръзнат картините от непосредствената действителност, идеолозите веднага предлагат събития от миналото, когато сякаш всичко е било поестествено.

Всичко в този свят е подчинено на телевизионната индустрия. Дори любовта. Дори нещастиято. Дори състраданието. Всичко се използва за нуждите на гигантската машина, която смилва всичко нежно, човешко и слабо. Никой не е в състояние да ѝ се противопостави, да се опълчи срещу нея. А и е безсмислена каквато и да е съпротива. Когато Серж, приел името на популярния телевизионен герой Диф Билби, все пак дръзва да разкаже за себе си, за своята грижа, за любовта си, за страданието на Ким, пипалата на телекомпанията го поглъщат и започват да го използват за нуждите и целите си. Неговият живот е прекрасен сюжет за нови предавания, които ще узаконят за сетен път правото да се ограничава човешкото мислене. От това ограничаване не са пощадени дори и творците. И те

са машинки, впрегнати в голяма и постоянна задача. Разбрал това, Диф Билби ще изрази естетическите си схващания с потресаваща безнадеждност. Когато ти е отнето настоящето, когато си лишен от правото да бъдеш личност, как ще се надяваш за светло бъдеще. Диф е манипулиран скептик и изповядвайки скептицизма си, той всъщност произнася присъдата си.

Свидетел на своето общество, Пиер Пъоло се опитва да надникне в бъдещето му. Оказва се, че там ще се променят декорите, но не и същността. Оказва се, че бъдеще няма, че техниката ще обсебва все повече човека, ще прониква в него, за да му отнеме идеалите, поривите, изкушенията, надеждите и мечтите. До друг извод френският писател едва ли би могъл да стигне. Мрачната прогноза е продиктувана от идейна обърканост и нестабилност. Но не бива да отминаваме човеколюбието на писателя, неговата тревога, предупреждението му да не предоставяме на човеконенавистниците да управляват човека. В този смисъл романът „Грубо в мозъка“ е документ за честно отношение към социалните проблеми. Това е роман-тревога.

Нека се вслушаме в нея.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.